

6247

3Kn13

6-38

C. 1930/123

25 AUG 2005

14 NOV 2000

Ա. ՅԵՂԻՍՏԱՐՅԱՆ

БИБЛИОТЕКА
ИНСТИТУТА
ВОСТОКОВЕДЕНИЯ
Академии Наук
СССР

ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ

ԺԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԺԱՆԱՊԱՐՀԻՆ

(Համկոմկուսի Կենտկոմի Նոյեմբերյան
պլենուսի արդյունքներ)

ՅԿՈՂԻՅ

Կ-38

Պետական Հրատարակչություն.— Յերեվան 1929

Հր. № 919. Գրառեպվար 1672 (բ) Տիրաժ 3090
 Պետերատի առաջին տպարան Վաղարշապատում
 Պատվեր № 26

1. 1927/28 ՏԱՐՎԱ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ

Նախքան այս տարվա հեռանկարներին անցնելը, տեսնենք, թե անցյալ տարին (1927/28) ինչ տնտեսական արդյունքներ տվեց մեզ, ուրիշ խոսքով, ինչպիսի պայմաններում ենք մենք սկսում մեր վաղըր առաջ այս տարի:

Մի տարի առաջ մենք նախագծել էինք, վոր մեր պետական արդյունաբերությունը 1927/28 տնտեսական տարում 15,8% ալելի արդյունք պետք է տա, քան 1926/27 տնտեսական տարում: Պետք է ասել, վոր այդպիսի զարգացման քալի (կամ տեմպ) վոչ մի կապիտալիստական չերկիր չի ունեցել իր պատմություն մեջ: Միայն Սորհրդային իշխանությունն է ապահովում այդպիսի թափ: Ի՞նչ դուրս չեկավ մեր այդ նախագծից: Պարզվեց, վոր պետական արդյունաբերությունը վոչ թե 15,8% ալելի արդյունք տվեց անցյալ տարվա հետ (1926/27) համեմատած, ալ 22,5%, ուրիշ խոսքով՝ մենք տվինք անցկացանք մեր պլանից, սպասածից ալելի արտադրեցինք: Դա շատ խոշոր հաղթանակ էր մեզ համար: Դա թի անգամ ես ապացուցեց, թե ինչպիսի, հաճախ անսպասելի, հնարավորություններ ունենք մեր առաջխաղացումն ալելի ուժեղացնելու, արագացնելու:

Հիմա, չեթե վերցնենք մեր ժողովրդական տնտեսություն համայնացված մասը (սեկտորը) և վոչ համայնացված մասը, կտեսնենք, վոր 1927/28 տնտեսա-

կան տարում համայնացված մասի ֆոնդերը կազմում են 52,4⁰/₀, իսկ 1926/27 թվին՝ 51,4⁰/₀, ուրիշ խոսքով, ամբողջ խորհրդային Միության տնտեսություն կիսից ավելին ըստ արժեքի համայնացված է, և այս տարի չեղ արդ համայնացված մասն ավելի չե զարգացել՝ համեմատած 1926/27 տարվա հետ:

Սա ևս մի ապացույց է, վոր մենք գնում ենք սոցիալիստական ճանապարհով:

Իսկ ինչպես եր դրությունը գյուղում անցյալ տնտեսական տարում: Մենք գիտենք, վոր քաղաքում շատ ուժեղ են սոցիալիստական ձեռնարկությունները. գիտենք, վոր մեր գյուղը ներկայացնում է իրենից գլխավորապես մանր, անհատ տնտեսությունների, պարզ ապրանքային տնտեսությունների մի պատկեր. գիտենք, վոր գյուղում սոցիալիստական ձևերն են՝ կոլեկտիվ տնտեսությունները և խորհրդային տնտեսությունները: Ինչպիսի դրություն են ապրում այդ սոցիալիստական ձևի տնտեսությունները: Վիճակագրությունը հետևյալ պատկերն է տալիս գրանց նկատմամբ: Ըստ ցանքսերի քանակի.

1926/27 թ. կոլեկտիվ տնտեսություններն ունեին 0,87 միլիոն հեկտար, իսկ 1927/28 թ. 1,70 միլ. հեկտար. ուրեմն կոլտնտեսությունների ցանքսերն անել են համարյա 100⁰/₀-ով: Իսկ խորհրդային տնտեսությունները. 1926/27 թ. նրանք ունեին 1,26 միլ. հեկտար ցանքս, իսկ 1927/28 թվին 1,30 միլ. հեկտար. տեսնում ենք, վոր խորհրդային տնտեսությունների ցանքսերն ել անել են 0,04 միլիոն հեկտար:

Հիմա վերցնենք մի ուրիշ նշանացույց, տեսնենք, թե կոլտնտեսությունները և խորհրդային տնտեսու-

թյուններն ինչպիսի արդյունք են տվել ըստ արժեքի (ուղղութ հաշվի) 26/27 և անցյալ տնտեսական տարում:

	1926/27 թ.	1927/28 թ.	աճում.
միլ. ուղր.	միլ. ուղր.	միլ. ուղր.	
կոլտնտեսություն.	103	189	86
խորհրդ. տնտեսութ.	195	206	11

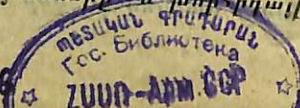
Ընդամենը՝ 298 395 97

Բերած տախտակից չերևում է, վոր թե կոլտնտեսությունները և թե խորհրդային տնտեսությունները անցյալ տնտեսական տարում ավելի արդյունք են տվել, քան 1926/27 թ.:

Սուք չկա, վոր մեր կոլտնտեսությունները և խորհրդային տնտեսությունները դեռ յեվս ֆիչ են, դեռ ևս վճռական դեր չեն խաղում գյուղատնտեսություն արտադրության նկատմամբ, դեռ ևս հացամթիքների մեծ մասը մեզ տալիս է անհատական գյուղական տնտեսությունը, բայց փաստ է նաև այն, վոր տարեց-տարի նրանք (կոլտնտեսությունները և խորհրդային տնտեսությունները) զարգանում են և ինչպես կտեսնենք, այս տարի ել ավելի չեն զարգանալու:

Սա նույնպես մեր անցյալ տնտեսական տարվա խոշոր հաղթանակներից մեկն է:

Բոլորս գիտենք, վոր կոմունիստական կուսակցությունը խորհրդային իշխանությունը վորոշել է, վորպեսզի մեր գյուղացիական լերկիրն իր հետ ընկած պապենական տեխնիկայով դարձնի արդյունաբերական լերկիր ժամանակակից տեխնիկայով: Սա մի տարվա բան չէ. մենք մեր լերկրի տնտեսական, տեխնիկական պատկերը կարող ենք վերջնականապես փոխել մի

շարք տարիների ընթացքում: Ելականն այն է, վոր մենք պետք է ինչպե՛ս կարելի լի շուտ հասնենք յե՛վ անցկեցանք արտասահմանյան չերկրների տեխնիկային, արդյունաբերության: Գնում ենք մենք այս ճանապարհով: Թվերը հետևյալն են ասում. մենք հիմա 403%-ով ավելի մոտորներ (двигатели внутреннего сгорания) ենք արտադրում, քան պատերազմից առաջ: Մենք 201%-ով ավելի գյուղատնտեսական մեքենաներ ենք արտադրում, քան պատերազմից առաջ: Մենք մոտ չերեք անգամ ավելի ելեկտրական ուժ ենք արտադրում, քան պատերազմից առաջ: Վերջապես, չի՞թ համեմատենք, թե ինչքան արդյունք եր արտադրում մեր արդյունաբերությունը և ինչքան արդյունք՝ գյուղատնտեսությունը միջանի տարի առաջ և այս տարի՝ կտեսնենք հետևյալը.

1925/26 թ. արդյունաբերությունը տալիս էր 12,5 միլիարդի արդյունք, իսկ գյուղատնտեսությունը՝ 17,4 միլիարդի: Ուրիշ խոսքով՝ գյուղատնտեսությունը շուտ ավելի արդյունք էր տալիս, քան արդյունաբերությունը:

Իսկ 1928/29 թվին արդյունաբերությունը տալու լի 19 միլիարդի արդյունք, իսկ գյուղատնտեսությունը՝ 18,6 միլիարդի: Այլ խոսքով, այս քանի տարին մեր արդյունաբերությունը վո՛չ միայն հասավ գյուղատնտեսության արտադրածին, այլ և գալու լի ու անցկեցալու այս տարի: Այդպիսով կարող ենք ասել, վոր մեր չերկիրն այս քանի տարվա ընթացքում շատ խոշոր քայլեր է արել դառնալու արդյունաբերական չերկիր:

Քննելով մեր անցյալ տնտեսական տարվա ար-

դյունքները՝ կարող ենք հետևյալ չեղրակացությունը հանել՝

1) Մեր չերկրի արտադրական ուժերը քաղաքում սպասածից ավելի զարգացման ուժեղ թափ են ունեցել:

2) Համայնացած մասը թե քաղաքում և թե գյուղում ավելի չի զարգացել, քան թե 1926/27 տարում:

3) Մենք խոշոր քայլեր ենք արել վերածելու մեր չերկիրը արդյունաբերական չերկրի:

4) Մասնավորապես գյուղում սոցիալիստական ձևերը, թեև դեռ մեծ տեղ չեն բռնում, բայց ընդհանուր առմամբ նույնպես զարգացել են անցյալ տնտեսական տարում:

2. Մեր Դժվար Ուժ ՅՈՒՆԵՍԿՈՒՆԵՐԸ ԿԱՄ «ՆԵՂ ՏԵՂԵՐԸ»

Անցյալ տարվա մեր նվաճումներին, զրական արդյունքներին զուգընթաց մենք ունեյինք և այժմս ել ունենք և մի առ ժամանակ ել կունենաք դժվարություններ, նեղ տեղեր: Քիչ հետո մենք կտեսնենք այդ դժվարությունների պատճառները յե՛վ այն միջոցները, վորոնց շնորհիվ պետք է մոտակա տարիների ընթացքում վերջ տանք այդ դժվարություններին: Հիմա պարզենք, վորոնք են այդ դժվարությունները: Մենք կարող ենք այդ դժվարությունները չերեք խմբի բաժանել. մի խումբ դժվարություններ, վորոնք անմիջապես մեր աչքին են յերեվում, վորոնք մենք զգում ենք, ինչպես ասում էն, անմիջապես մեր «կաշվի վրա». չերկրորդ խումբ դժվարություններ, վորոնք անմիջապես մեր աչքին չեն յերեվում, բայց վորոնք մենք նույնպես կարող ենք զգալ, թեև վո՛չ անմիջականորեն,

և վերջապես՝ չեղարկող խումբ դժվարություններ, վերոնք իմանալու համար պետք է դիմել մեր տնտեսական վիճակագրության:

Վերոնք են առաջին խմբի դժվարությունները: Առաջին՝ հացի և տոհմատարակ պարենավորման մթերքների պակասը, չեղարկող՝ լալի սպառողական մթերքների ապրանքալին սովը (չիթ, առհասարակ՝ կտորեղեն, կոշիկ, կաշոշ և այլն), չեղարկող՝ անգործություն, մասնավորապես գյուղական անգործությունը: Այս «նեղ որերը», դժվարությունները մենք ամեն որ և ամեն մեկս զգում ենք ու տեսնում:

Յեղարկող խմբի դժվարություններ՝ առաջին՝ գյուղատնտեսական հում նյութերի պակասություն (բամբակ, վուշ, կաշվեղեն և այլն), չեղարկող՝ շինանյութերի պակասություն. վերոշ տեսակի շինանյութերի պահանջը մի քառորդ մասով չի բավարարվում. չեղարկող՝ սև մետաղի, չուգունի պակասություն (չուգունի արտադրությունը դեռ չի հասել նախապատերազմյան նորմալին. ի միջի այլոց այդ չուգունի պակասության շնորհիվ և մասամբ, վոր մեր արդյունաբերությունն այս տարի համեմատաբար քիչ բանվորներ և ընդգործելու, քան անցյալ տարի):

Վերջապես չեղարկող խմբի դժվարությունները կամ «նեղ տեղերն» են՝ առաջին՝ ինքնարժեքի բարձր լինելը մեղ մոտ (անցյալ տարի պետք է ինքնարժեքն իջեցնելինք 6% , մինչդեռ իջեցրել ենք 5% իսկ շինանյութերի վերաբերմամբ պետք է իջեցնելինք 15% , չենք իջեցրել). չեղարկող՝ աշխատանքի արտադրողականության չափազանց հետամնացությունը համեմատած կապիտալիստական չեղարկող հետ:

Յեթ ի մի խմբենք այդ բոլոր դժվարությունները, կարող ենք այսպես վորակել կամ արտահայտել դրանք:

ա) Գյուղատնտեսությունը քիչ է տալիս, պարենավորման մթերքների և հում նյութի պահանջը չի բավարարում:

բ) Թեթև արդյունաբերությունը քիչ է տալիս, լալն սպառողական մթերքների պահանջը չի բավարարում:

գ) Ծանր արդյունաբերությունը քիչ է տալիս (մասնավորապես չուգուն), թեթև արդյունաբերության և գյուղատնտեսության կողմից չեղած պահանջը չի բավարարում:

դ) Մենք դեռ լավ չենք կազմակերպում արտադրական պրոցեսը:

Մենք տեսնում ենք, վոր մեր դժվարությունների բնույթն ուրիշ է, քան կապիտալիստական չեղարկողների դժվարությունները: Կապիտալիստական չեղարկողներում ճնշողիվ մասսաների թվառուքյան, նրա գնողական ունակության ցածրության, կապիտալիստները մտածում են, վոնց սպառեն արտադրած. մեղ մոտ ընդհակառակը՝ շնորհիվ մասսաների տնտեսական վերելքին, նրանց գնողական ունակության բարձրացման, մենք մտածում ենք, վոնց անենք, վոր ավելի շատ և ավելի լավ վորակով արտադրենք, վորպեսզի բավարարենք մասսաների բոլոր պահանջները: Մեր դժվարությունները, դրանք վերելի դժվարություններ են, իսկ կապիտալիստական չեղարկողներում՝ դրանք (դժվարությունները) անկման դժվարություններ են:

3. ՎՈՐՈՆԲ ԵՆ ԱՅԴ ԴԺՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՊԱՏ-
ՃԱՌՆԵՐԸ ՅԵՎ ԻՆՉ ՄԻՋՈՑՆԵՐՈՎ ԿԱՐԵԼԻ ՅԵ ՎԵՐՋ
ՏԱԼ ՀԻՄՆՈՎԻՆ ԱՅԴ ԴԺՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ

Վերջերս բանվոր դասակարգի վորոշ շերտերում, մեր կուսակցութեան զանազան ողակներում հայտնաբերվեցին տրամադրութիւններ, կարծիքներ, տեսակետներ, ըստ վորոնց մեր դժվարութիւնները նրանումն են, վոր մեզ սոտ ապրանքային սով ե, հացամթերքների և առհասարակ պարենավորման մթերքների սով և լաչն սպառողական մթերքների սով (չիթ, կոշիկ և այլն), մթերքների, վոր արտադրումն և արտադրելու չի թեթև արդիւնաբերութիւնը: Այնուհետև, վոր այդ դժվարութիւնների պատճառը մեր սխալ քաղաքականութիւնն է, վոր մենք տանում ենք գլուղի նկատմամբ և կապիտալ ներդրումների նկատմամբ: Վոր իբր թե մենք գլուղից շատ ենք վերցնում, գլուղը դարձրել ենք մի տեսակ կոլոնիա (զաղութ) և այդ շատ վերցրած միջոցները տալիս ենք վոշ թե թեթև արդիւնաբերութեան (սա մենք մոռացութեան ենք տալիս), այլ ծանր արդիւնաբերութեան, վոր մենք այդ ծանր արդիւնաբերութեան զարգացման մի աշխատի թափ ենք նախագծել: Վոր մեր ժողովրդական տնտեսութիւնը տակից դուրս դալ չի կարող: Բացի այդ, գլուղից շատ վերցնելով, ուշադրութիւն չդարձնելով գլուղական անհատ տնտեսութիւններին, մենք մեր գլխավոր ուշադրութիւնը դարձրել ենք «լղարիկ» կուտնտեսութիւններին և խորհրդային տնտեսութիւններին, վորոնք վոշ մի ուժ չեն ներկայացնում և վորոնց վրա ծախսած գումարները քամուն տված գումարներ են: Դրա հետեանքով մեր գլուղատնտեսու-

թիւնը հետ և գնում, չի զարգանում, դեգրադացիայի չի լինթարկվում:

Այսպիսով, ըստ այս տեսակետի, մեր դժվարութիւնների գլխավոր պատճառը վերջի վերջո՝ դա մեր ծանր արդիւնաբերութեան զարգացման ուժեղ թափն է, կամ, ինչպես ասում են, մեր լերկրի ինդուստրիալիզացիայի անհնարին (ժողտնտեսութեան համար) տեմպն է, վոր այդ տեմպով, այդ թափով առաջ գնալով, մեծ վտանգ է սպառնում բանվոր դասակարգի և գլուղացիութեան շահկապին և այդպիսով մենք Լենինի պատգամն այդ շահկապի ուժեղացման մասին չենք իրագործում:

Փրկութեան միջոցը, դժվարութիւններից դուրս գալու միակ ճիշտ միջոցը, ըստ այդ տեսակետը պաշտպանողների, նրանումն է, վոր 1) քիչ վերցնենք գլուղից, 2) թուլացնենք ծանր արդիւնաբերութեան զարգացման թափը, ուրիշ խոսքով կապիտալ ներդրումներն աշխատ կատարենք, վորպեսզի թեթև արդիւնաբերութիւնն արագ զարգանա. այն ժամանակ նա կտա լաչն սպառողական մթերքներ, վորով թե քաղաքը կբավարարի իր պահանջները, թե գլուղը գլուղացին ել ստանալով այդ մթերքները (կտորեղեն, սապոն, կոշիկեղեն և այլն), դրանց դիմաց հաց կտա, պարենավորման մթերքներ կտա և պարենավորման մթերքների սոֆն ել կվերանա և 3) պետք է գլուղում մեր ուշադրութեան կենտրոնը դարձնենք անհատ տնտեսութիւններին, միջոցներ ձեռք առնենք նրանց բարձրացնելու, վորովհետև դրանք են (անհատ տնտեսութիւնները), վոր մեզ մատակարարում են պարենավորման մթերքներ և վոշ թե կոլտնտեսութիւններն ու խորհրդային տնտեսութիւնները:

Մենք պետք է ուշի ուշով քննենք այս տեսակետը պաշտպանողների առաջարկությունները և տեսնենք՝ ուր կգնանք, չեթե ընդունենք այս առաջարկությունները:

Նախ՝ ճիշտ է, վոր մեր դժվարությունները — դրանք միայն լայն սպառողական ապրանքների սովորմն են կախնում, ուրիշ խոսքով, ճիշտ է, վոր մեզ մոտ ապրանքալին սովոր — դա սպառողական բնույթ ունի: Վոչ, ճիշտ է. մենք վոչ միայն պարենալորման մթերքների, չեթի, կոշիկների, սապոնի պակասություն ունենք, այլև արտադրական միջոցների. գյուղացին վոչ միայն կտորեղենի, սապոնի պակաս է զգում և պահանջ առաջադրում, այլև գյուղատնտեսական մեքենաների (գերանդու, թիթեղի, մեխի, շինանյութերի, քիմիական պարարտացման): Քաղաքում մենք վոչ միայն պարենի մեծ պահանջ ենք առաջադրում, այլ շինանյութերի, մեքենաների, ելեկտրական ուժի, չուգունի և չեթե ըստ արժեքի հաշվելու լինենք, կտեսնենք, վոր այս պահանջը (ասենք արտադրական միջոցների պահանջ) սովելի մեծ է, պակասն սովելի շատ է, քան այն ապրանքների պահանջը, վոր արտադրում է թեթև արդյունաբերությունը:

Յերկրորդ՝ սխալ է այն, իբր թե մենք մոռացություն ենք սովել մեր թեթև արդյունաբերությունը. ինչ է պահանջում թեթև արդյունաբերությունն իր զարգացման համար. մեքենաներ և հում նյութ (բամբակ, կտավհատ, վուշ, կաշվեղեն և այլն): Թեթև արդյունաբերության զարգացման սահմանն է՝ հում նյութի կանխիկ քանակը. և ինչքան վոր այդ հնարավորությունը (հում նյութի քանակը) չեղել է, այնչափ

ել մենք զարգացրել ենք մեր թեթև արդյունաբերությունը:

Յերրորդ՝ ճիշտ է, վոր շնորհիվ մեր քաղաքականություն (շատ ենք վերցնում գյուղից, ուշադրություն ենք դարձնում անհատ տնտեսություններին) գյուղը, գյուղատնտեսությունը հետ է գնում, քաջալովում է, լքվում է, անկման շրջանն է ապրում:

Առանց թվերին դիմելու, կարելի չէ առաջուց առել, վոր այս հայտարարությունը սխալ է. վորովհետև չեթե ճիշտ լիներ, վոր մեր գյուղը հետ է գնում, դա կնշանակեր, վոր գյուղացիական մասսաների դրությունը վատացել է և վատանում է, դա կնշանակեր, վոր այս հողի վրա պետք է ուժեղանար գյուղացիական մասսաների դժգոհությունը խորհրդալին իշխանությունից, դա կնշանակեր, վոր այդ դժգոհությունները պետք է իրենց կազմակերպված արտահայտությունը գտնեյին գյուղացիական ապստամբությունների մեջ: Բայց այդպիսի դրություն մենք այսօր գյուղում չունենք: Ճիշտ է, մեր գյուղական ապարատի թերությունների հետևանքով կլինեն տրտուկներ այս կամ այն գյուղացու մեջ (խոսքը, իհարկե, միջակ և չքավոր գյուղացու մասին է), այս կամ այն շրջանում. բայց ասել, վոր միջակ գյուղացին, չքավոր գյուղացին չերես է դարձրել մեզնից, ապստամբություն է կազմակերպում մեր դեմ, դա նշանակում է կրկնել մեր թշնամիների սուտ լուրերը և բարբաջանքները:

Ինչ են ասում թվերը մեր գյուղատնտեսության մասին —

Վերցնե՛ք ցանքսերի տարածության շտրժուսը (դինամիկան) վերջին տարիներս.

Յեթե 1913 թ. ցանքսերի տարածությունն ընդունենք 100⁰/₀, կտեսնենք, վոր ցանքսերի տարածությունը 1913 թ. համեմատած՝

1926/27 թ. կազմում էր 90,8⁰/₀

1927/28 թ. » 92,5⁰/₀:

Այլ խոսքով ցանքսերի տարածությունը, քեյել դանդաղ, բայց ավելացել է:

Յեթե վերցնենք հացահատիկների արտադրությունն ըստ շնչագլխի, կտեսնենք, վոր

1925/26 թ. կազմում էր 32,4 փութ

1926/27 թ. » 33,3 »

1927/28 թ. » 30,6 »

Ելի նկատում ենք թվերի, թեև դանդաղ, բայց աճեցում. իսկ 1927/28 թվի պակասը բացատրվում է նրանով, վոր Ուկրաինայում և Հյուսիս. կովկասում աշնանացանի բավական խոշոր մաս ֆլասովեց դարձան և բացի այդ, հուլիսին ել այդ ռալոններում մասնակի չերաշտ չեղավ: Վերցնենք մի ուրիշ նշանացույց. բանվորական անասունների քանակը:

1926/27 թվին ամեն մի 100 հեկտարին գալիս էր 25,6 բանվորական անասուն, իսկ 1927/28 թվին ամեն մի 100 հեկտարին գալիս էր 27,4 բանվորական անասուն:

Ուրեմն բանվորական անասունների թվի նկատմամբ ել, քեյել դանդաղ, բայց աճեցում ունենեմ:

Հիմա տեսնենք, թե ինչ առաջադեմ չերեուլթներ են կատարվել գյուղատնտեսության մեջ վերջին տարիներս:

1926 թվին շարքացան ցանքսերի տոկոսը կազմում էր ամբողջ ցանքսերի 29,1⁰/₀, իսկ 1927 թվին

շարքացան ցանքսերի տոկոսը կազմում էր ամբողջ ցանքսերի 32,1⁰/₀:

Ուրեմն այստեղ ել ունենք աճեցում:

1925 թվին 3.664.000 հեկտար էր կազմում բազմադաշտյան սիստեմը, իսկ 1927 թ.՝ 9.429.000 հեկտար:

Ուրիշ խոսքով չերեուլ տարվա ընթացքում բազմադաշտյան սիստեմը յեռապատկվել է:

Մյուս կողմից 1926/27 թվին ամեն մի հարյուր հեկտարին գալիս էր 9 ո. 90 կ. գյուղատնտեսական մեքենաներ, իսկ 1927/28 թ.՝ 11 ո. 94 կոպեկի: Ուրեմն գյուղատնտեսական մեքենաների քանակը նույնպես, քեյել դանդաղ՝ բայց աճել է:

Յեվ վերջապես, այս տարի մեր գյուղատնտեսությունն արտադրում է նախապատերազմյան շրջանի հետ համեմատած 58,5⁰/₀-ով ավելի տեխնիկական բույուեր:

Թե գյուղատնտեսության համայնացված մասը (կոլտնտեսությունները և խորհրդային տնտեսությունները) ինչպիսի զարգացում են ունեցել թե ցանքսերի ավելացման և թե բերքի քանակի ավելացման տեսակետից, այդ մենք տեսանք առաջին գլխում:

Այս բոլորից հետո գալիս ենք միայն մի չեզրակացության, վոր իրականության չի համապատասխանում այն կարծիքը, իբր թե, գյուղատնտեսությունը հետ է գնում: Վերը բերած թվերը բերում են մեզ միայն մի չեզրակացության, վոր գյուղատնտեսությունը նույնպես առաջ է գնում, զարգանում է, բայց այդ զարգացումը կատարվում է ռաւ դանդաղ բափով, մի այնպիսի թափով, վոր մեզ բավարարել չի կարող, վորի մասին քիչ հետո կխոսենք: Հիմա մի բույու ընդունենք վերը հիշած տեսակետի կողմնակիցների ունեցա-

տը, այսինքն ծանր արդյունաբերության թափը թուլացրինք, զարգացրինք թեթև արդյունաբերությունը, կոլտնտեսություններին և խորհրդային տնտեսություններին քիչ ուշադրություն դարձրինք, գլխավորապես գյուղացիական անհատ տնտեսությունները դարձրինք մեր ուշադրության կենտրոնը. ուր կերթանք մենք այսպիսով: Ճիշտ է, գուցե մի տարի մեր շուկան կըլցվի լայն սպառողական մթերքներով, իսկ հետո: Մենք գիտենք, վոր մեր պահանջները տարեց տարի ավելանում են, հենց թեկուզ այն պատճառով, վոր ամեն տարի մեր ազգաբնակչությունը մոտավորապես 4 միլ. ավելանում է: Արդյոք գյուղացին կստեղծենով, սապրենով, իր պապեմակա՞ն տեխնիկայով կարո՞ղ ե այնպես բարձրացնել գյուղատնտեսությունը, այնքան պարենավորման մթերքներ ու հում նյութ արտադրել, վոր բավարարի թե իր պահանջները և թե քաղաքի պահանջները: Արդյո՞ք մեր քեթիվ արդյունաբերությունը մի քանի տարուց հետո, վերտեղից պետք է ստանա մեքենաներ, վորպեսզի շատացնի իր արտադրությունը, բավարարելու համար քաղաքի և գյուղի պահանջները:

Ուրեմն, լեթե նույնիսկ համաձայնենք մի բուպե, վոր մեզ մոտ միայն կամ գլխավորապես լայն սպառողական ապրանքների սով է, տեսնում ենք, վոր վերը հիշած ոեցեպտով մենք այդ ապրանքային սովը վոչ թե հիմնովին կվերացնենք, այլ ընդհակառակը, մի քանի տաշուուց հետո մենք կանգնած կլինենք ավելի սուր ապրանքային սովի առաջ, վորովհետե վոչ գյուղատնտեսությունը և վոչ ել թեթև արդյունաբերությունն այս դրութլամը ի վիճակի չեն լինի բավարարելու մեր մեծացած պահանջները:

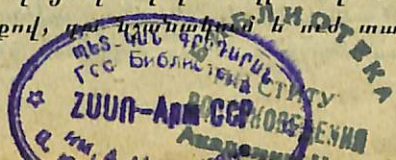
Ել չենք խոսում այն մասին, վոր մեզ մոտ վոչ միայն կամ վոչ այնքան սպառողական մթերքների սով է, վորքան արտադրության միջոցների:

Ել չենք խոսում այն մասին, վոր կտորեղենով և սապրնով գյուղատնտեսությունը չի կարելի տանել սոցիալիզմի ճանապարհով, վոր մեր գյուղատնտեսական լերկրում չթով ու սապրնով սոցիալիզմ չենք կառուցելու:

Ել չենք խոսում այն մասին, վոր ուշադրության կենտրոնը դարձնելով առհասարակ անհատ տնտեսությունների բարձրացման վրա և մոռացության տալով կոլտնտեսությունները և խորհրդային տնտեսությունները, դա կնշանակի գյուղում ուժ տալ այն գործոններին, վորից կապիտալիզմ է առաջ գալիս:

Ել չենք խոսում այն մասին, վոր չթով ու սապրնով չե, վոր մենք կարող ենք մեր դեմ պատրաստվող պատերազմներում հաղթող դուրս գալ, վոր հենարան ունենալով միայն թեթև արդյունաբերությունը, մեր բանակը չի կարող կովել տեխնիկապես ուժեղ բանակների դեմ:

Այսպիսով տեսնում ենք, վոր գնալ այն ճանապարհով, ինչ վոր առաջարկում են վերը հիշված տեսակետի կողմնակիցները (այդ տեսակետը մենք անվանում ենք աջ տեսակետ) դա նշանակում է 1) մի քանի ժամանակից հետո բազմապատկել մեր դժվարությունները, մասնավորապես ապրանքային սովը լայն սպառողական մթերքների, 2) դա նշանակում է գյուղը չտանել սոցիալիստական ուղիով, 3) դա նշանակում է թուլացնել մեր բանակի ռազմաուակությունը: Այլ խոսքով, դա կապիտալիզմ է ուժ տալ այնպիսի

պայմանների, վորոնք կստեղծեն (սուր ապրանքային սովի հիման վրա) ռաւ լուրջ քաղաքական բարդութիւններ մեր չերկրում, կտանեն գլուղի և քաղաքի շաղկապի թուլացում, գլուղում կապիտալիստական ելեմենտների առաջացման և ծաղկման, մեր ռազմունակութեան թուլացման, ուրիշ խոսքով, այդ ռեցեպտը կտաներ մեզ դեպի խորհրդային իշխանութեան թուլացում, և կապիտալիզմի ռեժիմացում մեր չերկրում:

Պարզ է, վոր կուսակցութեւնը չի կարող գնալ այդ ուղիով: Մեր կուսակցութեւնը մեր ղեկարութեւնների պատճառն ուրիշ տեղ է գտնում, մեր կուսակցութեւնն ուրիշ միջոցներ է առաջադրում այդ ղեկարութեւնները հիմնովին վերացնելու:

Վորոնք են մեր ղեկարութեւնների պատճառներն ըստ կուսակցութեան տեսակետի: Հիմնականում այդ ղեկարութեւնների պատճառն այն «ժառանգութեւնն» է, վոր ստացավ խորհրդային իշխանութեւնը նախկին կարգերից: Ի՞նչ էր ներկայացնում այդ ժառանգութեւնը. — գլուղացիական չերկիր, իր մանր արտադրութեամբ, պրիմիտիւ տեխնիկայով. արդունարերութեան տեսակետից՝ համեմատաբար զարգացած ելին թեթեւ արդունարերութեան վորոշ ճյուղերը. ծանր արդունարերութեւնը բարձի թողւած. խոշոր չափով կախում ունեցած արտասահմանյան չերկրներից. մի խոսքով՝ տնտեսապէս և տեխնիկապէս հետ ընկած չերկիր, վորն ավելի չեր քաղաքային իմպերիալիստական և քաղաքացիական պատերազմների հետեւանքով: Յեւ այսպիսի չերկրում, միայն մեր ուժերի վրա հենւած, շրջապատւած թշնամիներով, վորոնք ամեն լոպե դալեր են նշլոթում մեր դեմ, մենք նպատակ ենք դրել հաս-

նել և անցնել կապիտալիստական չերկրների տնտեսական, տեխնիկական մակարդակից: Իհարկէ, նման պայմաններում այդ ղեկարութեւնները վորոշ ժամանակ անխուսափելի ելին է են:

Ի՞նչ միջոցով մենք դուրս կգանք այդ ղեկարութեւններից: Այս հարցին, ինչպէս գիտենք արդեն, պատասխան է տվել դեռ 14-րդ համագումարը: Նա տեսել է, վոր մեր ղեկարութեւնները հաղթահարելու, սոցիալիզմ կառուցելու, մեր ռազմունակութեւնը բարձրացնելու միակ ճանապարհն է — մեր չերկրի ինդուստրիալիզացիան:

Մեր չերկրի ծանր արդունարերութեան զարգացումը, այն արդունարերութեան, վոր մեքենաներ է արտադրում, մեքենաներ պատրաստելու թե թեթեւ արդունարերութեան և թե գլուղատնտեսութեան համար:

Ինչո՞ւ անհրաժեշտ է ծանր արդունարերութեան զարգացմանը զարկ տալ, կամ ինչո՞ւ ծանր արդունարերութեւնը զարգացնելով, մենք վերջ կտանք մեր ղեկարութեւններին: Հենց վերցնենք լայն սպառողական ապրանքների սովը:

1. Վորպեսզի քերել արդյունաբերւոյունը ռաւապրանք տա, նրան (թեթեւ արդունարերութեանը) հարկավոր են մեքենաներ յեւ հում նշլոթ: Վոր արդունարերութեւնն է տալու այդ մեքենաները. — մանր արդյունաբերւոյունը:

2. Վորպեսզի մեր գլուղացնեստւոյունը ռաւաբեւաւորման մքերմներ յեւ հում նշլոթ տա, հարկավոր է մեր գլուղատնտեսութեան տեխնիկան բարձրացնել. տալ նրան տրտկտոր, գլուղատնտեսական բարդ մեքենաներ, փոցի, սեպարատոր և այլն:

Վեր արդյունաբերութիւնն և տալու այդ մեքենաները.— Ծանր արդյունաբերությունը:

3. Վորպեսզի գյուղատնտեսությունը ցանկն անցիալիսական ուղիով, անհրաժեշտ և նոր տեխնիկայի (մեքենաներ) հիման վրա վերակառուցել նրան (գյուղատնտեսութեանը): Ո՞վ և տալու այդ նոր տեխնիկան, նոր մեքենաները.— Ծանր արդյունաբերությունը:

4. Վորպեսզի մենք բարձրացնենք մեր ռազմունակությունը, կարմիր բանակի տեխնիկան, անհրաժեշտ են նույնպես ռազմական տեխնիկական միջոցներ: Ո՞վ և տալու այդ տեխնիկական միջոցները.— Ծանր արդյունաբերությունը:

5. Վորպեսզի մեր յերկրում անգործությունը, մասնաւորապես գյուղական անգործությունը վերացնենք, անհրաժեշտ և հենց գյուղատնտեսութեան մեջ ստեղծել արդյունաբերութիւն, վորը մշակի գյուղատնտեսութիւնից ստացած հում նյութը: Ո՞վ և տալու միջոցներ այդ արտադրութիւնները գլուխ բերելու համար.— Ծանր արդյունաբերությունը:

6. Վերջապես, վորպեսզի վերացնենք մեր հաղորդակցության (յերկաթուղի, խճուղի և այլն) պակասի չափեր, ինչպետք և անել,—պետք և զարգացնել ծանր արդյունաբերությունը:

Այսպիսով տեսնում ենք, վոր ծանր արդյունաբերության բարձրացումը յեւ զարգացումը ներկայումս հանդիսանում և այն խոշոր լծակը, վորով մենք կարող ենք աստիճանաբար վերացնել մեր բոլոր դժվարությունները **հիմնովից**, վորով մենք կարագացնենք անցիալիզմի կառուցումը մեր յերկրում, վորով կբարձրացնենք մենք մեր ռազմունակությունը: Դրա համար ել Համ.Կոմկուսի

կենտրոնի նույնիման պլենումը վորոշել և շարունակել մեր յերկրի ինդուստրիալիզացիան նույն թափով, շարունակել մեր արդյունաբերութեան զարգացումը մի այնպիսի թափով, վոր մի կողմից ապահովի առհասարակ ամբողջ ժողովրդական տնտեսութեան բարձրացումը և մյուս կողմից ապահովի մեզ այն, վոր մենք ամենակարճ ժամանակում հասնենք և անցնենք կապիտալիստական յերկրների տնտեսական և տեխնիկական մակարդակին:

4. ԻՆՉ ԱՆԵԼԻՔՆԵՐ ՈՒՆԵՆՔ ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅԱՆ ԱՍՊԱՐԻԶՈՒՄ ԱՅՍ ՏԱՐԻ

Ստուգիչ թվերի համաձայն 1928/29 տնտեսական տարում մեր ծանր արդյունաբերութիւնը պետք և 20%-ով ավելի արդյունք տա, քան 1927/28 թվին, իսկ թեթև արդյունաբերութիւնը՝ 15%-ով: Ինչպես տեսնում ենք, արդյունաբերութեան զարգացման նախագծված թափը շատ քիչ բանով և տարբերվում անցյալ տնտեսական տարվա թափից:

Զարգացման այս թափն ապահովվում և նախ նրանով, վոր վերջին յերեք տարվա ընթացքում մեր կապիտալ ներդրումներն արդյունաբերութեան մեջ հավասար են գրեթե 3.220.000.000 ռուբլու, հետևապես այս ներդրումների վորոշ մասը պետք և արդեն սկսեն արդյունք տալ. մյուս կողմից՝ այս տարվա ներդրումները կազմում են 1.650.000.000 ռուբլի: Այլ խոսքով մենք այս վերջին տարիներս մեր արդյունաբերութեան մեջ մտցրել ենք (այս տարին հետը հաշված) մոտավորապես հինգ միլիարդ ռուբլի, վորի եֆֆեկտը մասամբ կզգանք այս տարի, իսկ աստիճանաբար, տա-

րեց-տարի աչդ ներդրումների արդյունքը, հետևանքն ավելի զգալի և շոշափելի կդառնա:

Այդ մեկ միլիարդ վեցհարյուր հիսուն միլիոնից ծանր արդյունաբերությունը հատկացված է մեկ միլիարդ 173 միլիոն ուսուցիչ, իսկ թեթև արդյունաբերությունը՝ չերեք հարյուր վաթսու և հինգ միլիոն: Կարող ե թվալ, վոր թեթև արդյունաբերությունը շատ ենք «հեղացրել», սակայն դա ճիշտ չէ, վորովհետև, կրկնում ենք, հում նյութի հնարավորությունը միայն աչդ չափով է պահանջում ներդրումներ անել և մյուս կողմից ելծանր արդյունաբերության զարգացման հման թափը, ինչպես աչդ տեսանք նախորդ գլխում, հրամայական պահանջ է մեր ժողովրդական տնտեսություն ընդհանուր շահերի տեսակետից:

Հայտնի չե, վոր արդյունաբերության մեջ կապիտալ ներդրումները կատարվում են չերկու ձևով: Նախ պետական բյուջեից են տրվում արդյունաբերությունը և չերկրորդ՝ արդյունաբերության մեջ առաջ չեկած կուտակումներից:

Նախագծված 1.650 միլիոնից պետական բյուջեի գծով արդյունաբերությանը տրվելու չե 819 միլիոն ուսուցիչ, իսկ մնացածը՝ աչխնքն 731 միլիոն ուսուցիչն արդյունաբերությունն իր գալիք կուտակումներից պետք է իրեն տրամադրի: Հարց է ծագում, ինչ միջոցներից կարող է արդյունաբերությունն աչդ 731 միլիոն ուսուցիչն տալ:

Կենտրոնական Կոմիտեի պլենումը վորոշել է, վորպեսզի աչդ 731 միլիոն ուսուցիչն արդյունաբերության մեջ կուտակվի իհաշիվ ինքնարժեքի 70%-ի իջեցման: Աչպախով ինքնարժեքի ամեն մի տոկոս իջեց-

նելը—նշանակում է կուտակել 100 միլիոն ուսուցիչ: Յեթե մեզ չհաջողվեց արդյունաբերության մեջ ինքնարժեքն իջեցնել 70%-ով, աչդ կնշանակի, վոր նախագծված կապիտալ ներդրումները չեն իրագործվի, աչդ կնշանակի, վոր մեր արտադրական և ֆինանսական պլանը կխախտվի, աչդ կնշանակի, վոր առհասարակ մեր ժող. տնտեսության աչա տարվա ընդհանուր արտադրական պլանը կխախտվի: Դրա համար ել մեր արդյունաբերական որդանների, ձեռնարկությունների, մեր պրոֆեսիոնալ կազմակերպությունների վրա զրված է շատ մեծ պատասխանատվություն մեր աչա տարվա արտադրական պլանի իրագործման խնդրում:

Յերկրորդ անելիքն արդյունաբերության ասպարիզում, դա հատուկ ուշադրություն դարձնելն է չուզուցի արտադրության: Ծանր արտադրության գրեթե բոլոր ճյուղերի զարգացումը կախում ունի չուզուցի արտադրությունից: Յեթե արդյունաբերության ուրիշ ճյուղերի նկատմամբ մենք անցել ենք նախապատերազմյան մակարդակը՝ չուզուցի արտադրության ասպարիզում մենք շատ հեռ ենք մնում: Աչպես՝

1927/28թ. չուզուցի արտադրությունը կազմում եր միայն 790/0-ը նախապատերազմական շրջանի, մինչդեռ աճող թե գյուղատնտեսության կողմից է թե առհասարակ արդյունաբերության կողմից չուզուցի պահանջը նախապատերազմական շրջանից շատ է շատ ավելի չե: Կենտրոնական Կոմիտեի պլենումի վորոշմամբ պետք է արագացնել մի քանի հսկա գործարանների հիմնադրման գործը (Ուրալում, Մերձվոլգյան շրջանում, Սիբիրում) աչպես, վորպեսզի մոտակա տարիներում մեր տնտեսության աչդ «հեղ տեղը» իսպառ վերանա:

Յերրորդ անելիքը՝ դա շինանյութերի արտադրության մեծացումն է և նրանց ինքնարժեքի 15% իջեցումը: Շինանյութերի պակասը շատ խոշոր արգելք է հանդիսանում ինդուստրիալիզացիայի իրագործման ասպարիզում: Կապակասի շնորհիվ նոր գործարանների կառուցումը, ինչպես նաև բանվորական բնակարանների կառուցումը նույնպես դանդաղում է:

Զորրորդ հարվածային խնդիրը՝ դա աշխատանքի ռացիոնալիզացիայի և արտադրողականության բարձրացումն է: Ընդհանուր առմամբ, անցյալ տնտեսական տարում մենք ունեցինք այդ ասպարիզներում վորոշ հաջողություններ: Վերջին տարիներում 1927/28 թվականը առաջին տարին էր, չեքք աշխատանքի արտադրողականությունն ավելի բարձրացավ, քան աշխատավարձը: Բայց չեթե մեր ռացիոնալիզացիայի և աշխատանքի արտադրողականության արդյունքները համեմատելու լինենք կապիտալիստական չեքքերի հետ, կտեսնենք, վոր մենք շատ և շատ հետ ենք մնում: Համաձայն ընկ. Ռիկովի տվյալների, այն աշխատանքը, վոր կատարվում էր Հյուսիսային Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներում 1914 թվին 100 բանվորով, 1924 թ. նույն աշխատանքը քիմիական արդյունաբերության մեջ կատարվում էր 65 բանվորով, մետաղագործության մեջ 59 բանվորով, չեքքաթուղում—30 բանվորով: Աշխատանքի արտադրողականությունն այնտեղ 1925 թվին համեմատած 1919 թվին հետ, բարձրացել է 59%-ով, իսկ արդյունաբերության առանձին ճյուղերում էլ ավելի: Որինակ, ավտոմոբիլային արդյունաբերության մեջ նույն 5 տարում աշխատանքի արտադրողականությունը բարձրացել է 172%-ով, նավթային արդյու-

նաբերություն մեջ՝ 83%-ով, ռեզինի արդյունաբերության մեջ՝ 211%-ով: Մինչդեռ մենք այս ասպարիզում շատ հետ ենք մնում, կրիալի քալերով ենք տոաջ դնում:

Դրա համար էլ այս տնտեսական տարում ռացիոնալիզացիան, աշխատանքի արտադրողականության բարձրացումը մեր լուրջ խնդիրներից մեկն է:

Վերջապես հինգերորդ խնդիրն է՝ ապահովել այս տարի մեր արդյունաբերության 20%-ի անցումը 7-ժամյա բանվորական որվան: Հայտնի չե, վոր Հոկտեմբերյան Հեղափոխության տասնամյակի աթիվ կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի նստաշրջանն իր մանիֆեստում գտել էր անհրաժեշտ, վորպեսզի մոտակա տարիներում Խոշորագույն Միության մեջ կիրառվի 7-ժամյա բանվորական որը, սակայն այնպես, վոր մի ժամվա կրճատումը Հանրադատնա բանվորի աշխատավարձի վրա, ընդհակառակը, այդ կրճատումը, շնորհիվ ռացիոնալիզացիայի և աշխատանքի արտադրողականության բարձրացման պետք է բարձրացնի բանվորի աշխատավարձը: Մեր բոլոր թշնամիները գտնում են, վոր բանվորական որվա կրճատում դա մի դեմագոգիայի միջոց է մեր կողմից, վոր մենք չենք կարող իրագործել մեր խոստումը: Սակայն փորձը ցույց տվեց և կենտրոնական Կոմիտեի Նոյեմբերյան պլենումի դիրեկտիվներն իրական գրավականներ են, վոր մեր կուսակցությունը դա կիրադործի: Բայց նույն փորձը ցույց տվեց, վոր մենք հաճախ շնորհիվ անկազմակերպության, նախապատրաստական աշխատանքների վոջ լավ տանելուն, ունենք խոշոր թերություններ, ձեռնարկությունները 7-ժամյա բանվորական որվան վերածելու ժամանակ:

Կենսոկոմի պլենումն առաջարկել է համապատաս-
խան որդաններին շտապ միջոցներ ձեռք առնել նկատ-
ված թերությունները վերացնելու և առհասարակ
նրանցից զերծ մնալու:

Ահա այն գլխավոր խնդիրները, անելիքները, վոր
մենք ունենք այս տարի մեր արդյունաբերության,
կապիտալ ներդրումների ասպարիզում: Խոսք չկա, վոր
դրված խնդիրներն այնքան լուրջ են և պատասխանա-
տու, վոր պահանջում են մեր բոլոր ուժերի լարվա-
ծությունը, աշխատանքի վորակի բարձրացումը, վորով
հետև միայն՝ այս դեպքում է հնարավոր իրագործել
արդյունաբերության առաջ դրված հիմնական խնդիր-
ները:

5. ԻՆՉ ԱՆԵԼԻՔՆԵՐ ՈՒՆԻՆՔ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԱՍՊԱՐԻԶՈՒՄ ԱՅՍ ՏԱՐԻ

Հայտնի է, վոր գյուղատնտեսությունը, բացի
այն, վոր գնում է արդյունաբերական ապրանքներ,
նա (գյուղատնտեսությունը) տալիս է քաղաքին՝ ար-
դյունաբերությանը պարենավորման մթերքներ և հում
նյութ (բամբակ, վուշ, կաշվեղեն, ալյ տեխնիկական
բույսեր և այլն):

Դրա համար ել ասում են, վոր գյուղատնտեսու-
թյունն ինդուստրիալիզացիայի պարենավորման և հում
նյութի բազան է, հիմքն է: Իր տեղում մենք տե-
սանք, վոր գյուղատնտեսությունը, հակառակ մեր
թշնամիների, ինչպես նաև «աջ» թեքման ներկառ-
ցուցիչների պնդումներին, հետ չի գնում, չի լքվում,
դեգրադացիայի չի չենթարկվում: Մինևուն ժամանակ
գտանք, վոր գյուղատնտեսությունը շատ դանդաղ է զար-

գանում, մասնավորապես նրա նացիոնալիզացիա մասը
(ոսկիտորը): Այստեղ թագնված է շատ խոշոր վտանգ,
վորովհետև չեթե գյուղատնտեսությունը նույն դան-
դաղ թափով առաջ գնա, կամ կրիայի քաղցրով առաջ
գնա, այն ժամանակ նա չի ապահովի ինդուստրիա-
լիզացիայի այն թափը, վորը մենք նախագծել ենք այն
ժամանակ գյուղը չի տալ այնքան պարեն և այնքան
հում նյութ, վորպեսզի քաղաքը, մեր արդյունաբե-
րությունը կարողանա ուժեղ թափով առաջ գնալ:
Կասկածվի մի դրություն, լերը ստիպված կլինենք
մեր արդյունաբերության թափը թուլացնել, իսկ սա
կասկածի շատ խոշոր դժվարություններ, թե տնտեսա-
կան և թե քաղաքական: Դրա համար ել մեր առաջ
հրամայական պահանջ է՝ ամեն ջանք գործ դնել գյու-
ղատնտեսության մակարդակը բարձրացնել, նրա
դարգացման թափն ուժեղացնել: Այդ հանգամանքը
նկատի ունենալով է, վոր Կենսոկոմի պլենումը հրա-
հանգել է այս տարի մեծացնել ցանքերի տարածությունը
70%-ով լիվ բերրությունը 30%-ով. սա միևնույն պա-
հանջ է, վոր դրվում է գյուղատնտեսության առաջ:

Ինչ միջոցներով իրագործել այս դերեկտիվը:

Նախ անհատական միջակ և չքավոր գյուղացի-
ներին շահագրգռելով, վորպեսզի այդ տնտեսություն-
ներում մտցնեն ագրոնոմիական բարելավումներ. — շար-
քացան, մաքուր սերմ. անասունների ցեղի բարելա-
վում և այլն: Այս հարցը դրված էր Կենտրոնական
Դործադիր կոմիտեի վերջին նստաշրջանում (տես ընկ.
Յակովլևի գեկուցումը): Այդ շահագրգռումը պետք է
իրագործել զանազան ուղղություններով, նախ՝ ուժե-
ղացնելով ապրանքային մատակարարումը միջակ և

չքալոր գլուղացիութեան: Յերկրորդ՝ գլուղատնտեսական հարկի բարեկաման միջոցով, թեթևացնելով այդ հարկը հիշյալ տնտեսութունների վորոշ շերտի համար, ինչպես նաև տնտեսութեան վորոշ ճյուղերի նկատմամբ: Յերրորդ, ուժեղացնելով հեղափոխական որինականութունը գլուղում, Վորպեսզի թե միջակ և թե չքալոր տնտեսութունները շահագրգռված լինեն բարձրացնելու իրենց տնտեսութունները, պետք է վստահ լինեն և նախապես իմանան՝ ինչ և իրենցից պահանջում պետութունը, ինչքան և իրենց մոտ մնալու, ինչքանով նրանք իրավունք և հնարավորութուն ունեն ուղտադործելու այն, ինչ վոր նրանց տրամադրութեան տակ է: Մյուս կողմից, նույն հեղափոխական որինականութունը պահանջում է վերջ տալ դեռ վորոշ տեղերում հայտնաբերվող մեր ապարատի, մեր կազմակերպութունների ծայրահեղութուններին գլուղում, ինչպես որինակ, քիչ թե շատ առաջադեմ միջակ տնտեսութուն, տնտեսութուն, վոր չի ոգտագործում վարձու աշխատանք, այդպիսի տնտեսութունը վորոշ տեղերում հաշվի չեն առնում, վորպես կուլակ տնտեսութուն և նրա նկատմամբ կիրառում են այն, ինչ վոր պետք է կիրառել իրոք կուլակ տնտեսութունների նկատմամբ: Հեղափոխական օրինակաւորւթյան կիրառումը ներկա պայմաններում դառնում է Եւրոպայի խոշոր սննդական լծակ, գլուղասննդութեան արտադրականութունը: Բարձրացնելու համար:

Սակայն վերը հիշած միջոցները, վորոնք պետք է բարձրացնեն միջակ և չքալոր գլուղացիութեան տնտեսութունները, չեն ապահովում մեզ գլուղատնտեսութեան զարգացման այն թափը, վորն անհրաժեշտ

է մեզ մեր չերկիրն ինդուստրիալ չերկրի վերածելու համար: Մյուս կողմից, վորն ամենագլխավորն է, թված միջոցները չեն ապահովում մեզ գլուղի սոցիալիստական զարգացումը:

Ինչհետև, վորովհետև այս պայմաններումն էլ գլուղատնտեսութեան մեջ իշխում է մանր արտադրութունը, ցրված և անկազմակերպ: Ընկ. Լենինն ասել է, վոր այդպիսի մանր արտադրութունից է ծնվում կապիտալիզմը. «Քանի դեռ մենք ապրում ենք մանր գլուղացիական չերկրում, Ռուսաստանում կապիտալիզմի համար կա ավելի հաստատ (прочная) տնտեսական բազա (հիմք), քան կոմունիզմի համար: Դա անհրաժեշտ է հիշել: Ով վոր ուշադրութեամբ հետևել է գլուղի կյանքին՝ համեմատած քաղաքի կյանքին, գիտե, վոր մենք կապիտալիզմի արժատները չենք հանել և ներքին թշնամու ֆունդամենտը, հիմքը չենք կտրել: Վերջինս (այդ ներքին թշնամին Ա. Յ.) պահվում է մանր տնտեսութեան վրա և վորպեսզի կտրենք նրան, կա միայն մի միջոց — փոխադրել չերկրի տնտեսութունը և գլուղատնտեսութունը նոր տեխնիկական բազայի վրա, Ժամանակակից խոշոր արտադրութեան տեխնիկական բազայի վրա»: (Լենին, հատ. XVII. չեր. 427 — 428, ռուսակ. հրատ.):

Մի ուրիշ տեղ նա ասում է, վոր մեր գլխավոր խնդիրն է վերակազմել գլուղատնտեսութունը. այդ վերակազմութունը կայանալու չէ նրանում, վորպեսզի մենք անցնենք «մասնավոր, առանձնացած մանր ապրանքալին տնտեսութունից համայնացված խոշոր տնտեսութեան» (Լենին, XVI, չեր. 352):

Լենինի այս պատգամների իրագործումն ավելի ևս

հրամայական և դառնում ներկա պայմաններում, չեղման գույքատնտեսության հացահատիկային սեկտորը շատ և հեռ մնում մեր պահանջները բավարարելուց: Ինչպես չե հացահատիկային մասը շատ հեռ մնում: Ելի շնորհիվ նույն մանր արտադրության, մանր տնտեսության գերիշխանության:

Մենք հիմա գյուղատնտեսության ասպարիզում ունենք 22 միլիոն մանր տնտեսություններ: Պարզ և ամենքի համար, վորքան վոր տնտեսությունը մանր ե, նախ՝ նա ավելի քիչ ապրանքային ե, և չերկրորդ՝ այդպիսի տնտեսություններում չի կարելի մտցնել մեքենաներ (տրակտոր, գյուղատնտեսական բարդ մեքենաներ) և հետևապես այդպիսի մանր տնտեսությունները չեն կարող ապահովել ախպիսի բարձրացում, վոր բավարարե մեր պահանջները: Ահա, թե ինչու կենտկոմի պահանջումը վորոշեց, չմոռանալով հանդերձ ոգնության գալու անհատ տնտեսություններին (միջակ և չքավոր) նրանց արտադրողականությունը բարձրացնելու՝ պետք և զարկ տալ խոշոր կոլեկտիվ տնտեսությունների զարգացման, պետք և արագացնել հին խորհրդային տնտեսությունների բարվոքելը և նոր խոշոր տնտեսությունների («հացի ֆարրիկաների») ստեղծելը: Միայն այս ուղին և, վոր մեզ ապահովում և գյուղի սոցիալիստական զարգացումը, միայն այս ճանապարհով և, վոր մենք հիմնովին վերջ կտանք այն գեղավորություններին, վորոնք մենք ունեցանք և ունենք հացամթերումների կամպանիայի ընթացքում:

Առաջին գլխում մենք տեսանք, թե ինչպիսի զարգացում են ունեցել մեր կոլեկտիվ տնտեսությունները և խորհրդային տնտեսությունները: Այս տարի

համաձայն ստուգիչ թվերի 75 միլիոն և հատկացվելու պետական բյուջեյով կոլտնտեսությունների զարգացման համար և խորհրդային տնտեսություններին՝ 180 միլիոն ուղղել:

Նման զարգացման թափը մեզ ապահովում և, վոր միջանի տարուց հետո կոլտնտեսությունները և խորհրդային տնտեսությունները կտան պարենի և հում նյութի զգալի մասը և այն ժամանակ մեր արդյունաբերությունը, վորպես իրեն բազա, կունենա վոչ թե մանր արտադրությունը գյուղում, այլ խոշոր արտադրությունը ժամանակակից գյուղատնտեսական տեխնիկայով:

Կենտրոնական կոմիտեյի այս վորոշումները շարունակություն են այն գծի, վոր նշեց 15-րդ համագումարը, այն ե՝ ուժեղացնել մեր սոցիալիստական առաջխաղացումը գյուղում: Խոսք չկա, վոր այս վորոշումները գործադրելիս, կոլտնտեսություններ կազմակերպելով, խորհրդային տնտեսություններ հիմնելով, մենք սահմանափակում ենք կուլակների շահագործումը: Վորովհետև, չեք չքավոր և միջակ գյուղացիներին մեկն եմ կազմակերպում, չեք այդ կազմակերպությունների միջոցով մեկն եմ տալիս արտադրության միջոցներ, չեք մեք խորհրդային տնտեսություններն են ոգնության գալիս շրջակա չքավոր գյուղացիության, պարզ և, վոր կուլակը զրկվում և շահագործելու հնարավորությունից, պարզ և, վոր կուլակը զրկվում և հացի սպեկուլացիայով զբաղվելուց: Խոսք չկա, վոր կուլակը տնտեսապես զգալով իր դիրքերի թուլացումը գյուղում, կաշխատի և աշխատում և, և վորոշ տեղեր նրան հաջողվում և կատաղի դիմադրու-

թյուն ցույց տալ մեր սոցիալիստական առաջխաղացման: Խոսք չկա, վոր մասնավորապես ոգտագործելով մեր դժվարությունները, նա կաշխատի իր ազդեցություն տակ գցել միջակ և չքավոր գյուղացիության վորոշ շերտերին ընդդեմ խորհրդային իշխանության, ընդդեմ կոլտնտեսությունների, ընդդեմ խորհրդային տնտեսությունների:

Դասակարգային պայքարի սրման այս շրջանում անհրաժեշտ է, հրամայողական պահանջ է, վորպեսզի մեր կազմակերպությունները, թե՛ խորհրդային և թե՛ մասնավաճ կուսակցական, կոմյունիստական կազմակերպությունները գլուղում կազմակերպեն բաժանվածներին, չքավորներին և սրանց ղեկավարությունը միջակ գյուղացիությանը՝ ընդդեմ կուլակների վտանգությունների:

6. ՄՏՈՒԳԻՉ ԹՎԵՐԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԲՆՈՒՅԹԸ ՅԵՎ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԱՆԵԼԻՔՆԵՐԸ

Մենք տեսնք, վոր մեր արդյունաբերության, կապիտալ ներդրումների պլանն այնպես է կազմած, վոր պահանջում է շատ մեծ լարվածություն այդ պլանը կիրառելու:

Տեսնք նաև և զգում ենք այդ ամեն մեկս, վոր մեր պարենավորման բալանսը նույնպես լարված դրություն մեջ է և այս տարի գյուղատնտեսության բարձրացումը (մասնավորապես կոլտնտեսությունների և խորհրդային տնտեսությունների գարգացման թափը) նույնպես պահանջում է մեր բանվոր-գյուղացիական մասսաների, մեր կուսակցության լարվածությունը:

Յեթե քննելու լինենք մեր այս տարվա պետական

բյուջեն, կտեսնենք, վոր նա նույնպես լարված դրության մեջ է: Այս տարի մեր բյուջեն հասնում է 7.694.800.000 ռուբլու, այսինքն անցյալ տարու հետ համեմատած 20% աճում ունենք. մինչդեռ մեր ազգային հասույթը (национальный доход) անցյալ տարվա հետ համեմատած՝ ավելանալու չի միայն 10%ով: Սա նշանակում է, չեթե մենք չկարողանանք իրականացնել մեր արտագրության այս տարվա պլանը, պետք է զոռ տանք մեր բյուջեի յեղից մասին, այսինքն եմիսսիային, վորը կարող է շատ վատ անգրագատնալ մեր վալյուտայի, շերվոնեցի գնողական ընդունակության վրա: Իսկ ի՞նչ է նշանակում վալյուտայի անկում, անկայունություն, դա բոլորս եր գիտենք և զգացել ենք մեր հեղափոխության ընթացքում:

Կենտկոմի պլանումի վորոշումների իրագործումը պահանջում է, վորպեսզի բանվոր դասակարգի ավանդադը, խորհրդային իշխանության ղեկավարը — կոմունիստական կուսակցությունը կանգնած լինի իր կոշման բարձրության վրա, վորպեսզի մեր կուսակցության շարքերը լինեն կուռ և ունենան զաղափարական հստակ Լենինյան գիծ: Միայն սա չի ապահովում մեզ մեր հիմնական խնդիրների կիրառումը:

Իսկ վորպեսզի մեր կուսակցությունը կարողանա իրոք ղեկավարել այն հսկայական աշխատանքը, վոր դրված է նրա առաջ, այն ել կապիտալիստական, թըշնամի շրջապատում, անհրաժեշտ է, վորպեսզի նրա հիմնական կորիզն ապահովված լինի բանվոր դասակարգի լավագույն կադրերով:

Մեր կուսակցության 61%-ը կազմում են բանվորները, իսկ զազգյահի բանվորների տոկոսը կազ-

մում և 42: Դա մեծ նվաճում և մեր կուսակցության համար, վորովհետև Հոկտեմբերյան հեղափոխությունից հետո վոչ մի ժամանակ բանվորական կորիզն այդ չափերի չի հասել: Սակայն մեր առաջ դրված խնդիրները պահանջում են մեզինց բարձրացնել այդ տոկոսն ի հաշիվ դազգյահի մոտ կանգնած և լերկարամյա բանվորական ու հասարակական աշխատանքի ստաժ ունեցող ռեզերվի: Կենտկոմի պլենումի վորոշմամբ՝ պետք է աշխատել, վորպեսզի մինչև 1930 թ. վերջը դազգյահի բանվորների $0/6$ -ը մեր կուսակցության մեջ հասնի $500/6$ -ի: Դրան զուգընթաց պետք է սահմանափակել ծառայողների ընդունելությունը մեր կուսակցության շարքերը, վորը սակայն չի նշանակում, թե չպետք է ընդունել գյուղատնտեսներից, գյուղական բժիշկներից, ինժեներներից, ուսուցիչներից նրանց, վորոնք իրոք անձնվեր լծված են մեր սոցիալիստական շինարարությանը:

Բացի այդ, անհրաժեշտ և վերանայել և մաքրել մեր գյուղական կազմակերպությունները սոցիալապես անհարադատ և կուլակների ազդեցության տակ ընկած կոմունիստներից: Վիճակագրությունը ցույց է տալիս, վոր գյուղ. կոմունիստներից միայն $40/6$ -ն է ընդգրկված կոլեկտիվ տնտեսություններում: Մյուս կողմից, անցյալ տարվա հացամթերման կամպանիան ցույց տվեց, վոր մեր գյուղական կազմակերպությունները վորոշ շրջաններում չեն տալիս ճիշտ դասակարգային գիծ, վոր նույնիսկ շատ դեպքերում այդպիսի գյուղ. կոմբջիշներն արգելք են հանդիսանում բառարկների և չքավոր գյուղացիների ընդունելության՝ կուսակցության շարքերը:

Նման լերկույթներ դասակարգային պայքարի սրման շրջանում միանգամայն անհանդուրժելի չեն: Դրա համար ել Կենտկոմի վորոշմամբ պետք է կատարել զոտում մեր գյուղկազմակերպություններում:

Ինչ վերաբերում է քաղաքի կազմակերպության, մեր առաջ նույնպես հերթական խնդիր է դրված, ուժեղացնելով մեր կազմակերպությունների, կոմունիստների կապերն անկուսակցական բանվորական մասսաների հետ, սիստեմատիկ կերպով մաքրել մեր շարքերը լքված, ալլասեռված, բյուրոկրատացած ելեմենտներից:

Ուժեղացնելով դազգյահի բանվորների և գյուղում բառարկների ընդունելությունը մեր կուսակցության մեջ, կարգավորելով նրա սոցիալիստական կազմը, զոտման լենթարկելով մեր գյուղական կազմակերպությունները, ինչպես նաև սիստեմատիկ կերպով ազատվելով բալաստ և ալլասեռված տարրերից, մեր կոմունիստական կուսակցությունը կարող է լարելով իր բանվորա-գյուղացիական ուժերը, իրականացնել վերը հիշված ղեկավարին խնդիրները:

Սակայն սա դեռ քիչ է: Սրան զուգընթաց պետք է պայքար մղել բալլչեկչյան, լենինյան գծի հստակության համար, պետք է անխնա գաղափարաբանական պայքար մղել այն տրամադրությունների, կարծիքների, տեսակետների, թեքումների դեմ, վորոնք հակառու են լենինիզմի գաղափարախոսությանը և տակտիկային:

Միայն աշխատանքն ուժեղացնելով նաև այս ասպարիզում մեր կուսակցությունն ի վիճակի կլինի իր առաջ դրված խնդիրները լուծելու:

Ի՞նչ է թեքումն ըստ ընկ. Լենինի. «Թեքումը դեռ պատրաստի ուղղութիւնն չէ: Թեքումը դա այն է, ինչ վոր կարելի չի ուղղել: Մարդիկ մի քիչ շեղվել են ճանապարհից կամ սկսել շեղվել, բայց ուղղել կարելի չէ: Այդ, իմ կարծիքով, և արտահայտվում է ուսուցիչներն» «УКЛОН» (թեքում) բառով» (Լենին, հատ. XVIII, էջ 157. ուսուցիչներն հրատարակ.):

Մենք ճանաչում և ընդունում ենք միակ ճիշտ գիծը—դա Լենինի ստրատեգիան և տակտիկան է, հիմնված Մարքսի և Էնգելսի ուսմունքի վրա: Շեղումը Լենինյան գծից դեպի աջ կամ դեպի ձախ և այդ շեղման խորանալը, զարգացումը որչեղտիվ տանում է դեպի բանվոր դասակարգի պարտութիւնն և բանվոր դասակարգի թշնամիների հաղթանակ: Այդ իմաստով թե ձախ շեղումը և թե աջը նույնութիւնն են: Տարբերութիւնն այն է, վոր մի թեքումը հանդես է գալիս ավելի պարզ, բացահայտ կոստյումով, իսկ մյուս թեքումը՝ ձախը հանդես է գալիս ձախ ֆրազներով, ֆրազեւորդիայի շապիկով:

Հարց է ծագում, արդյոք այդ թեքումները պատահական յեւկույթներ են, թե վորոշ իմաստով անխուսափելի յեւկույթներ են մեր կուսակցութեան զարգացման ընթացքում, արդյոք մեր կուսակցութեանն առաջի՞ն անգամն է պայքարում այդ թեքումները դեմ,—յերկու ֆրոնտում, թե՞ այդ պայքարը չեղարանցյալ ունի և նմանապես ապագա կունենա:

Կարելի չի բերել շատ ցիտատներ ընկ. Լենինից, վորի կարծիքով մեր կուսակցութիւնը կոփվել է պայքար մղելով յերկու ֆրոնտի վրա: Դեռ ավելին. «պայքար չեղարանցի ֆրոնտի վրա» լոգունգը նույնպես պատ-

կանում է ընկ. Լենինին. 1910 թ. Կենտկոմի հունվարյան պլենումին ընկ. Լենինը հստակ կերպով մըտցրել էր այդ լոգունգը հատուկ բանաձևի մեջ: Իր մի հոդվածում «Записки журналиста» նա գրում է, վոր «բալչեկիներն իրականում, սկսած 1908 թ. ոգոստոսից մինչև 1910 թ. հունվարը վարեցին պայքար յեւկու ֆրոնտում, այսինքն պայքար լիկվիդատորների (աջերի. Ա. Յ.) և «ոտգովիստների» (ձախերի. Ա. Յ.) դեմ»: (Լենին, հատ. XI,—2 մաս, էջ. 55)

«Բանվորական շարժման պատմութիւնը ցույց է տալիս այժմ, վոր ըստ յերկրներում այդ շարժումը պետք է ապրի (և արդեն իսկ սկսել է ապրել) աճող, ամրապնդվող, դեպի կոմունիզմի հաղթանակն ընթացող պայքար նախ և առաջ գլխավորապես իր (չուրաքանչուր չեղելի համար) «մենշեւիզմի», այսինքն ու պորտլունիզմի և սոցիալ-շովինիզմի դեմ,—և ապա, ապաւսն առած, իրրե լրացում,—«ձախ» կոմունիզմի դեմ»: (Լենին, հատ. XVII, էջ՝ 177):

Այսպիսով տեսնում ենք, վոր ըստ ընկ. Լենինի բանվորական շարժումը պետք է ապրի այդ պայքարը աջի և «ձախ»-ի դեմ:

Կոմիստերնի Գործադիր Կոմիտեի 7-րդ ընդլայնած պլենումում ընկ. Ստալինը հետևյալ կերպով է տվել մեր կուսակցութեան զարգացումը: «Յեթի վերջներն մեր կուսակցութեան պատմութիւնն այն մոմենտից, յերբ նա առաջ չեկավ, վորպես բալչեկիների մի խումբ 1903 թ. և հետեւեք նրա հետագա փութերին մինչև մեր որերը, կարող ենք առանց չափազանցանելու ասել, վոր բալչեկիյան կուսակցութեան պատմութիւնը դա մեր կուսակցութեան ներսը չեղած հա-

կասութիւնների պաշարի պատմութիւնն է, այդ հա-
կասութիւնների հաղթահարման հիման վրա նրա (կու-
սակցութեան) աստիճանական ամրապնդման պատմու-
թիւնն է: Դուրս է գալիս, վոր կուսակցական ներքին
տարաձայնութիւնների հաղթահարումը պայքարի մի-
օրոյով կուսակցութեան զարգացման ուղեմէն է հանդիսա-
նում: (Ստալին):

Ուրեմն, ըստ Ստալինի բնորոշման՝ այդ տարա-
ձայնութիւնների, շեղումների գոյութիւնը և նրանց
դեմ պայքարը ուրեմն է ներկայացնում, անխուսափելի-
ութիւնն է ներկայացնում:

Իսկ ինչու չէ այդ այդպէս, ինչու այդ տատա-
նումները, շեղումները, թեքումները գրեթէ անխուսա-
փելի չեն: Ըստ յերևույթին մենք պետք է դառնանք
այն արմատներին, վորոնք ծնունդ են տալիս այդ տատ-
նումներին, բեկումներին, ըստ յերևույթին մենք պետք
է կարծենք, վոր այդ արմատների տեղական բնույթի
ճնշումով է, վոր բանվորական շարժման մեջ, կուսակ-
ցութեան պատմութեան զարգացման ընթացքում այդ-
պիսի թեքումները, ներքին տարաձայնութիւնները
անխուսափելի չեն: Այստեղ մենք քննելու չենք այդ
թեքումների սոցիալական արմատները:

Բանվոր դասակարգը միանգամից պատահաւ
հստակ դասակարգային գիտակցութեամբ չի ծնւում:
Նրա նախահայրերը կազմել են գյուղից լքված գյուղա-
ցիները, քաղաքի արհեստավորները, այդ արհեստա-
վորների աշակերտները, մանր առևտրականները և այլն:
Այդ շերտերին մենք մի բառով ասում ենք մանր բուր-
ժուազիա: Դեռ մեր որերում, թե մեզ մոտ և թե
մեզինքն զուրս բանվոր դասակարգը քանակապէս աճում
է նաև ի հաշիվ այդ մանր բուրժուազիայի:

Մանր բուրժուազիան կայուն դասակարգ չէ. դա
միջանկյալ դասակարգ է, վորովհետև նրանից առաջ է
գալիս կամ կապիտալիստ կամ պրոլետար: Այս չերկ-
վութեան շնորհիվ նա միշտ տատանւում է բուրժուա-
զիայի և պրոլետարիատի միջև: Ինչպէս ընկ. Լենինն
է ասել, նրա (մանր բուրժուազիայի) հիմնական ուժը
նրա «տատանումների ուժի» մեջ է: Նա չէլ է ճնշւում
կապիտալիզմի ժամանակ, չնայած՝ վոր նա չէլ է սե-
փականատեր: Նա չերկու «հոգի» ունի: Մի խափն այդ
մանր բուրժուազիայի յերագում է, վոր ինքն էլ դառ-
նա բուրժուա, կապիտալիստ, նա դեմ չէ կապիտա-
լիզմին, նա դեմ է խոշոր կապիտալին, վոր նրան
մրցման միջոցով ճնշում է, նա կողմնակից է վորոշ
«բարենորոգումներ» մտցնել կապիտալիստական կար-
գերում և դրանով էլ նա սահմանափակւում է: Մանր
բուրժուազիայի այս շերտերից է առաջ գալիս, այս ար-
մատներից է սնւում ոպպոսումնիզմը, ռեֆորմիզմը բան-
վորական շարժման մեջ:

Բայց մանր բուրժուազիան մի «չերկորոգ» հոգի
չէլ ունի: Վորոշ շերտեր այս մանր բուրժուազիայից
զգում են, վոր իրենք անխուսափելիորեն ընկնելու
չեն, վոր նրանց սպասում է պրոլետարների շարքը
դասվելու ապագան, նրանք սոսկում, սարսափում են
այս ապագայից: Դրա համար էլ նրանք ընկնում են
ձախրահեղ «հեղափոխականութեան» մեջ: Այս խափի մա-
սին ընկ. Լենինն ասել է. «Մանր սեփականատերը,
մանր տնտեսատերը (мелкий хозяинчик) (մի սոցիա-
լական տիպ, վորն ունի լայն մասնաշաղկան ներկայա-
ցուցչութեան չեմբոպական շատ չերկրներում), կապի-
տալիզմի որոք իր կաշվի վրա զգալով ճնշում,

կանքի սուր և արագ վատթարացում ու տնտեսական քայքայում, հեշտությամբ անցնում է ծայրահեղ հեղափոխականություն, բայց ընդունակ չե հանդես բերելու կալուստություն, կազմակերպվածություն, կարգապահություն և հաստատակամություն»։ (Լենին, հատ. XVII, էջ 124—125)։

Ահա մանր բուրժուազիայի այս շերտերն են ծնում «ձախ» հոսանքները բանվորական շարժման և կուսակցություն մեջ, ինչպիսին են անարխիզմը, անարխոսինդիկալիստները, մեզ մոտ «ձախ կոմունիստները», «արոցկիստները» և այլն։

Այսպիսով տեսնում ենք, վոր այդ քեֆուսների, օտարացիների սոցիալական արմատը—դա մանր-բուրժուական օտարացի է, մանր բուրժուազիայի զանազան շերտեր, խափեր։

Հարց է առաջ գալիս, թե ինչպե՞ս են այդ մանր-բուրժուական օտարացիները ներս սողոսկում բանվոր դասակարգի յեվ նրա կուսակցության մեջ մեզ մոտ, մեր որերում։

Մեր բանվոր դասակարգը, ինչպես նաև նրա կուսակցությունը կղկղացած չի ապրում ու պայքարում։ Նրա շրջապատը մանր-բուրժուական տարերքն է։ Իզուր չե, վոր մենք ասում ենք, վոր մեր չերկրում կան 22 միլիոն մանր, գյուղացիական տնտեսություններ։ Իսկ քաղաքներում։ Վոչ միայն հետ ընկած քաղաքներում, այլ նույնիսկ այնպիսի արդյունաբերական կենտրոններում, ինչպիսիք են Մոսկվան, Լենինգրադը դեռ շատ թվով արհեստավորներ կան, գյուղերում տնայնագործներ։ Ահա այդպիսի միջավայրում է ապրում և պայքարում մեր բանվոր դասակարգը և կոմունիստական կուսակցությունը։

Մյուս կողմից մեր բանվոր դասակարգը և նրա կուսակցությունը միաստա չե։

Վերցնենք մեր բանվոր դասակարգի կազմը։ Ո՞ւմ չի հայտնի, վոր մեր բանվոր դասակարգի վորոշ մասը, մասնավորապես նախկին ծայրամասերում, դեռ բոլորովին իր կապը չի կտրել գյուղի հետ։ Ո՞ւմ չի հայտնի, վոր բանվոր դասակարգի շարքերն ավելանում են ի հաշիվ գյուղից չեկած խավերի, վորոնց մի մասը տնտեսապես կտրել է իր կապերը գյուղի հետ, բայց դեռ չի չեփվել գործարանի կաթնալուծ։ Նա դեռ անհատական հոգեբանություն ունի, նա հարցերին և չերևույթներին չի մոտենում բանվոր դասակարգի քնդհանուր շահերից։ Մյուս կողմից ել բանվոր դասակարգի շարքերն ավելանում են քաղաքի մանր բուրժուազիայով, արհեստավորներով, «կոտրն» ընկած մանր առևտրականներով, տնայնագործներով։ Վերջապես մի փոքրաթիվ մաս ել մտնում է բանվոր դասակարգի շարքերը—ուսուր, հաճախ կուլակային տնտեսություն ունեցող ելեմենտներ, վորոնք տեսնելով մեր կարգերում բանվորների վորոշ արտոնությունները և ցանկանալով ոգտվել այդ արտոնություններից, մտնում են նրա շարքերը «բանվորական ստաժ և վկայական ձեռք բերելու»։

Այսպիսով տեսնում ենք, վոր չնայած նրան, վոր մեր բանվոր դասակարգի նիւնական կորիզը կոփված է դասակարգային պայքարում, փողափայտական կոփվեցում, չնայած նրա նիւնական ջոկատներն անցել են հեղափոխության բովից, ճիշտ է նաև այն, վոր նրա քաղաքական աճումը խոշոր չափով տեղի չե ունենում ի հաշիվ քաղաքի և գյուղի մանր բուրժուազիայի։

Հիմա վերցնենք գյուղացիության միջակ և չքուր վոր շերտերը։ Խոսք չկա, վոր այդ շերտերի զգալի

մասը նույնպես անցել է հեղափոխութեան բովից. խոսք չկա, վոր այդ շերտերի վորոշ մասը պարզ գիտակցում է, վոր գնալով բանվոր դասակարգի միջինը, սոցիալիստական հասարակարգն ազատելու յե նրան սնեխական, կոլյուստական դժվարին պայմաններից:

Բայց չի կարելի ժխտել նաև այն, վոր մանավանդ այդ շերտեր, իրենց արագորակն բնույթով ներկայացնում են իսկական մանր բուրժուազիա:

Բացի այդ, չպետք է անտես առնել մի հանգամանք էս, դա այն է, վոր գյուղերում է գյուղացիական լայն շերտերում դեռ շատ գորեզ է դարերի տրադիցիան, պապենական առօրու թշուհները, ինդիվիդուալիստական հակումները:

Յեղ վերջապես, չեթի նկատի առնենք քաղաքների ծառայողների անգործ կադրերը, վորոնք դեռ սեղ չեն կարողանում գտնել աշխատելու—պատկերը լրիվ կլինի: Ահա այն մանր բուրժուական շարքեր յեղ արմատներ, վոր սնում է, ծնունդ է տալիս այդ տատանումներին, շեղումներին, բեկումներին: Բանվոր դասակարգից այդ տատանումներն անցնում են կուսակցութեան և իրենց կազմակերպչական և իդելական արտահայտութունն են գտնում:

Մյուս կողմից ել մեր սոցիալիստական առաջխաղացման հետևանքով նահանջող յեղ միաժամանակ դիմադրություն ցույց տվող դասակարգային բեկումին (կուլակը գյուղում, նեպոմանը քաղաքում), ոգտագործելով մեր դժվարութունները, աշխատում է իրեն ադդեցութեան տակ գցել, իրեն շուրջը կազմակերպել այդ բուրժուական ելեմենտներ: Մրա շնորհիվ այդ մանրբուրժուական տատանումները, շեղումները վորոշ շրջանում ավելի սուր բնույթ են ստանում:

Կամ մեր բանվոր դասակարգի և կուսակցութեան մեջ շերտեր, խավեր, վորոնք հիմք ծառայեն «ձախ» շեղումներին, թեքումներին. ինչպե՞ս կան: Գյուղից նոր կտրված չքավոր գյուղացին, վորը նոր է մտնում գործարան, քաղաքի մանր-բուրժուական ելեմենտները, վորոնք նույնպես նոր են մտնում գործարան, քաղաքների անգործները (ծառայողները, մտավորականները), գյուղերում չքավոր շերտերի վորոշ մասը, տնայն ելեմենտներ, վորոնք կարող են յեղ սնում են «ձախ» տրամադրություններ, բեկումներ: Տրոցկիստական ոպպոզիցիան աշխատում է այս շերտերից գրավել իրեն կողմնակիցներ: Մեր խնդիրն է, ուժեղ գաղափարական աշխատանք տանել այդ շերտերի մեջ, աշխատելով հակադդել նրանց հոգեբանութեան, նրանց մտածելակերպի վրա: Մենք վոչ մի բույն չենք կարող դադարեցնել կամ թուլացնել պայքարը «ձախ» թեքման դեմ, մեր ազդեցության տակ գցելու այն շերտեր, վորոնք կարող են ժամանակավորապես տարվել և գնալ տրոցկիստական դեմագոգիայի հետևից:

Կամ արդյոք մեր բանվոր դասակարգի և կուսակցութեան մեջ շերտեր, վորոնք սնեն «աջ» թեքման (վորի անտեսական ծրագրերը մենք քննեցինք 3-րդ դիլլում) տրամադրություններ, շեղումներ:

Ինչպե՞ս կան:

Բանվորական մասսաներից կտրված նախկին բանվորներ, վորոնք աշխատում են պրոֆորգանրերում, անտեսական հիմնարկներում, խորհրդային ապագաբանում, այն փոքրաթիվ շերտ, վորը կապ ունի գյուղի հետ, գուցե յեղ ուռնացած սնեխությունը, գյուղական կազմակերպութունների ուռնացած անտեսութուն ու

նեցող անդամներ, նույնիսկ կուլակալին ազդեցութեան տակ ընկած չքավոր և բաւորակ ելեմենտներ, խորհրդային աշխատողների մի շերտ, վորը չի ուզում իր «խաղաղ անդորրութիւնը» կորցնել, վորը նախկին չինոֆեիկ աշխատողների և մասնագետների այն փոքրաթիւ շերտի (վորը չերազում է կապիտալիստական կարգերի վերադարձը) ազդեցութեան տակ է, ահա այն շերտերը, վորոնք կարող են և սնում են աջ տրամադրութիւններ, առատանումներ, շեղումներ, թեքումներ:

Մեր բալլէիկյան կուսակցութիւնը պաշարել է և կպաշարի այդ չերկու ֆրոնտի վրա, այդ թեքումների դեմ:

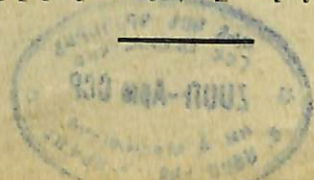
Հարց է ծագում, վո՞ր թեքումն է ավելի վտանգավոր, և վո՞ր թեքման դեմ պետք է առաջին հերթին պաշար մղել: Խոսք չկա, վոր չերկու թեքումն էլ վտանգավոր են այն համար, ինչ համար վոր չերկու թեքումն էլ, ինչպես վերը ասացինք, տանում են դեպի պրոլետարիատի պարտութիւն:

Սակայն լինում են կոնկրետ պայմաններ, չերք պետք է պաշարի շեշտը դնել այս կամ այն թեքման վրա: Պետք է ընդունել, վոր չերք անհրաժեշտ է պրոլետարիատին ժամանակավորապես նահանջել, ավելի վստահավոր է դառնում ձախ քեֆումը: Այդպես էր դրութիւնը «Բրեստի» ժամանակ: Ընդհակառակը, չերք պետք է առաջխաղացման դիմել, ավելի վտանգավոր է դառնում «աջ» թեքումը, վորովհետեւ այդ թեքման արտահայտիչները կասեցնում են առաջխաղացման թափը, բռնում և ծառս են լինում կուսակցութեան փեշերից: Այդպես էր դրութիւնը Հոկտեմբերյան հեղափոխութեան ժամանակ: Այդպիսի դրութիւն ենք ապրում ներկայումս:

Տասնհինգերորդ համագումարը վորոշեց անցնել լայն ֆրոնտով, սոցիալիստական առաջխաղացման, քեֆաւում, քեֆասկապես գլուղում, կապիտալիստական ելեմենտների վրա: Նման պայմաններում, չերք այդ առաջխաղացմանը զուգընթաց չեր դասակարգային թշնամին ուժեղ դիմադրութիւն է ցույց տալիս, վորի հետեւանքով դասակարգային պաշարն էլ ավելի սրվում է, և, վերջապես, չերք կուսակցութիւնը բավական փորձ ունի «ձախ» թեքման պաշարի, իհարկե պետք է, չթուլացնելով պաշարը «ձախ» թեքման դեմ, շեշտը դնել «աջ» թեքման պաշարի վրա, ինչպես նաեւ հաշտփողականութեան դեմ, վորը նույնպես արգելւոք է մանր բուրժուական քալիքիւմութեան, անհոգութեան, քաղաքական հասակ գծի նկատմամբ:

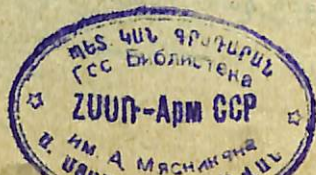
Վորպեսզի կարողանանք 1928/29 տարւա մեր ժողովրդական տնտեսութեան արտադրական պլանը կիրառել թե ներքին և թե արտաքին դժվարին պայմաններում ու դասակարգային կռիւ սրման շրջանում, անհրաժեշտ է, վորպեսզի մեր կուսակցութիւնը, վորպես ղեկավար սոցիալիստական շինարարութեան, լայն գաղափարական պաշար մղի չերկու ֆրոնտում, շեշտը դնելով աջ թեքման վտանգի և հաշտփողականութեան դեմ:

Վոչ մի կասկած չի կարող լինել և կոմունիստական կուսակցութեան փառավոր անցյալը մեծ գրավական է այն բանի, վոր նա ներկա դժվարութիւններից հաղթական դուրս կգա և 1928/29 տարւում ավելի զարկ կտա սոցիալիզմի կառուցմանը մեր չերկրում:

ՑԱՆԿ

1. 1927/28 տարվա տնտեսական արդյունքները 3
2. Մեր դժվարությունները կամ «նեղ տեղերը» 7
3. Վորոնք են այդ դժվարությունների պատճառները և ինչ միջոցներով կարելի չե վերջ տալ հիմնովին այդ դժվարություններին . . . 10
 - ա) Ինչ են առում «աջ» թեքման ներկայացուցիչները:
 - բ) Ինչ և առում կուսակցությունը:
4. Ինչ անելիքներ ունենք արդյունաբերության ասպարիզում այս տարի 21
5. Ինչ անելիքներ ունենք գյուղատնտեսության ասպարիզում այս տարի 26
6. Ստուգելի թվերի ընդհանուր բնույթը և կուսակցության անելիքները 32

127

804

8/1/8

<< Ազգային գրադարան

NL0186382

